ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-7641
Опис № 14
Архівний № 306

Управління СБУ
по Сумській області

фильтрационное

ДЕЛО № 15018

НАЧАТО 25 июля 1945 г.

ОКОНЧЕНО 23 апреля 1955 г.

Бесага
Галина
Павловна

На 8 листах

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Ф Р-7641
О. 14
Архівний № 306

Артемовська були суцільним страхіттям,—говорить він.—Ми були свідками звірячого знищення 3.000 мирних громадян. Серед них були

на території Києво-Печерської лаври.

Допитом свідка Тверського закінчилося ранкове засідання.

Вечірнє засідання 24 січня

КИЇВ, 25 січня. (ТАРС). На вечірньому засіданні тривав допит свідків.

В залу суду входить стара робітниця Київського кабельного заводу Д. І. Руденко. Вона була арештована німцями 28 вересня 1941 року. Її привели на допит на вулицю Мельника, будинок № 48. Перед будинком грав оркестр, а в середині будинку відбувалися допити, катування, в саду — розстріли. Після допиту, який супроводжувався бійкою, Руденко була відведена жандармами на перший поверх. Через вікно вона побачила страшне видовище. До величезної ями підводили людей і в потилицю їх розстрілювали.

— Коли стемніло, — продовжує зізнання Руденко, — мені веліли роздягтися. Вистрелили мені в потилицю, я упала в яму і відчула, що поранена в плече. Мене присипали землею. Через деякий час я розгребла землю і, переконавшись, що німців уже немає, вибралась з могили. З великим трудом я дійшла до своїх знайомих і таким чином врятувалась.

Свідок Д. М. Пронічева дає свідчення про розстріл гітлерівцями мирних жителів в Бабиному Яру.

— 28 вересня 1941 року німці видали наказ, в якому говорилося, що всі євреї міста Києва повинні з'явитися 29 вересня о 8 годині ранку на Дегтярівську вулицю, взявши з собою цінності і теплі речі. 29 вранці я, як і всі, разом з батьком, матір'ю і сестрою пішла до місця призначення, вирішивши, що нас вивезуть з Києва. Таким чином ми дійшли до воріт єврейського кладовища. Біля воріт уже були зго-

родження. Туди проходили всі вільно, але назад уже ніхто не повертався.

Прокурор: Багато було жінок, дітей, стариків?

Пронічева: Були і старики, і жінки з немовлятами. Коли ми пройшли під невеликий схил, побачили ряди німців. Матюк нічого не знав до того часу, поки не дійшли до того місця, де наказали всім роздягтися. У кожного поліційного була палиця і тому, хто проходив, влаштовували палковий бій. Якщо хто падав або спотикався, на нещасного пускались собаки, які рвали, кусали, душили. Я бачила людей, які за кілька хвилин ставали сивими.

На кладовищі почався розстріл.

Далі Пронічева розповідає, як вона ще до пострілу кинулась в яму і впала на трупи, як, не повіривши, що вона уже мертва, один з німців штовхнув її чоботом, інший став ногами на груди, закривавив їй руку, але вона мовчала. Багато мук винесла Пронічева, поки їй вдалося втекти і сховатися в Дарниці. Її знову ловили, садовили, мучили. Неможливо в коротких словах передати ті страхіття і страждання, які пережила ця мужня жінка.

Про трагедію, яка розігралася в м. Василькові, розповів свідок І. С. Самарай. На території «Заготзерно» були розстріляні тисячі радянських громадян. Коли німці розстріляли всіх радянських активістів міста, вони почали арештовувати і розстрілювати колгоспний актив околишніх сіл.

Допитом свідка Самарай закінчилося вечірнє засідання суду.

Виявлений колишній комендант концтаборів в Дахау і Оранієнбургу

БЕРЛІН, 27 січня. (ТАРС). В англійському таборі для інтернованих виявлений колишній комендант гітлерівських концентраційних таборів в Дахау і Оранієнбургу есесовець Лоріц. В таборі Лоріц перебував під вигаданим ім'ям.

чати, що знищенню повинні бути піддані, головним чином, передові елементи чеської нації, і в першу чергу інтелігенція.

НЮРНБЕРГ, 24 січня. (ТАРС). На вечірньому засіданні представник французького обвинувачення Дюбосс продовжував доповідати Трибуналові про численні страти гітлерівцями заложників, захоплених у Франції та інших країнах Західної Європи.

Гітлерівські власті у Франції та інших країнах Західної Європи, говорить обвинувач, для забезпечення безпеки окупаційних властей і армії широко застосовували захоплення і знищення заложників. В одній лише Франції за час окупації було страчено біля 30 тисяч заложників.

В департаментах на півночі Франції, які були в адміністративному відношенні приєднані до Бельгії, говорить обвинувач, щодо заложників здійснювалася та ж політика, яка практикувалася гітлерівцями у Франції. Як у Франції, так і у Бельгії, в інших країнах Західної Європи гітлерівські власті дуже часто розстрілювали політичних ув'язнених, як заложників. В одному з наказів німецького військового коменданта від 19 жовтня 1941 року зазначається, що всі політичні ув'язнені в Бельгії роз-

НЮРНБЕРГ, 25 січня. (ТАРС). Значна частина ранкового засідання Трибуналу 25 січня була присвячена розгляду процесуальних питань.

Представник французького обвинувачення Дюбосс, який продовжував 25 січня з ранку подання доказів гітлерівських звірств на території Західної Європи, почав доповідати про арешти німцями французьких генералів і про репресії щодо сімей тих генералів, які перейшли на бік союзників.

про арешт заложників, обвинувач вказує, що ОКВ виправдувало і рекомендувало арешт заложників. Характеризуючи роль підсудного Кейтеля, Дюбосс

Вечірнє засідання 24 січня

глядатимуться як заложники і що це приводитиме до відповідних наслідків.

Говорячи про дії гітлерівських окупаційних властей щодо заложників в Голландії і в Норвегії, обвинувач встановлює, що до них застосовувалися такі ж заходи, які здійснювалися гітлерівцями у Франції і в Бельгії.

Тисячі і десятки тисяч людей в усіх західних країнах Європи, говорить обвинувач, були страчені гітлерівцями без суду у вигляді репресій за ті акти, в яких вони не брали ніякої участі. Незаперечно, що ці страти були справою не лише рук поліції, і військ СС, але й німецької армії, яка брала активну участь у вбивстві заложників.

Переходячи до репресій гітлерівських властей у Франції, які проводились щодо генералів і офіцерів французької армії, обвинувач наводить ряд документів німецького военного командування у Франції і поліції безпеки. З цих документів видно, що багато видатних французьких генералів, а також значне число офіцерів французької армії без всякого до того приводу арештовувались і відправлялись в тюрми і концтабори

Ранкове засідання 25 січня

Продовжуючи подання доказів звірств гітлерівців, обвинувач Дюбосс оголошує ряд свідчень, які характеризують тюремний режим, введений німецькими окупантами для французьких патріотів. Перед Трибуналом відновлюється картина найжорстокішого терору, який проводився гітлерівцями в окупованих ними країнах Західної Європи. Люди різних професій і віків, які перебували в ув'язненні, свідчать про факти нелюдського поводження з ними, про фізичні

видно, що ці страти ви обурення і гнів.

На цьому ранкове засі налу закінчилося.

Німеччини. Одночасно здій переслідування їх сімей.

У здійсненні цих злочин до генералів і офіцерів фра мії обвинувач вважає вин них Ріббентропа, Герінга і їх управління і міністерст пропозиції про арешти, як здійснювались. Багато видат лів і офіцерів французької кож і члени їх сімей загин мах і концтаборах. В кінці ч ну представник французьког чення вказує на численні провадили гітлерівські окупа у Франції і в інших країн Європи з політичних і расов Арести в 1944 році набуч характеру. Гітлерівські влас ли цілі райони і великі на ти, захоплювали жителів і в тюрми і концтабори. Ці о рить обвинувач, ніколи не дичних підстав, вони завжди ся без видимої причини.

Поданням документальних кінчується вечірнє засідання

і моральні страждання; які перенести, про голод, неста знущання і страти.

Дюбосс викладає Трибунал 75 протоколів — зізнань, да шими жертвами гітлерівців, ми в свій час в тюрми н Франції і в Бельгії.

Поданням інших документів ства німців над ув'язненими кими патріотами було закінчен засідання Трибуналу.

Угода між трьома французькими партіями

ПАРИЖ, 26 січня. (ТАРС). Увечері 24 січня було підписано угоду між

зокрема, проекту нової конституції. Представники партій намагаються всіма

про корінну адміністративну про націоналізацію «яка не

т. Лавриненко роз-
фію кандидата в де-
ди Національностей
Ради СРСР Якова
вича Шульги.

очі тт. Фатова, Лях-
рсоцька та інші одно-
вили, що вони відда-
голоси за І. М. Коже-
М. Шульгу.

Ф. Головко.

РІВ

енко сказав, що підго-
виборів викликала нове
не піднесення серед
ків, і взяв зобов'язання
иборів по бригаді пов-
дготуватися до весни.
ники одностайно заяви-
будуть голосувати за
впака і Я. М. Шульгу,
залися до 10 лютого
насіння, відремонтува-
ькогосподарський інвен-
рахуватись з державою
идах податків і плате-
квартал 1946 року.

С. Котельніков.

кавили слухачів, з темою його бесіди.

Він обмежився окремими несміливими, непереконливими зауваженнями і продовжував слухати жваві розмови виборців. А вони все більше й більше віддалялися від суті обговорюваного питання.

Як потім виявилося, виборці

До дня виборів залишилося мало часу. І ці лічені дні треба використати для розгортання справжньої більшовицької агітації за кандидатів в депутати Верховної Ради СРСР. Палке, пристрасне слово агітатора повинно звучати по-бойовому, вірно, сміливо, переконливо.

Ф. Жученко.

Зліт піонерів

Відбувся зліт піонерів Шалигінського району, присвячений підготовці до виборів у Верховну Раду СРСР.

З доповіддю „Про участь піонерів і школярів у підготовці до виборів у Верховну Раду СРСР" виступив начальник районного штабу юних піонерів Ю. Д. Клименченко. Він розповів, як піонери допомогли обладнати 20 виборчих дільниць, перевірити списки виборців. Школярі розважають малих дітей в той час, коли хатні господарки ідуть на передвиборні збори і на заняття.

На зльоті виступили Галина Циганок, Галина Новікова і інші.

Піонери прийняли звернення до всіх піонерів і школярів району, в якому обіцяють посилити допомогу комсомольським і партійним організаціям у підготовці до виборів, організувати дитячі кімнати при виборчих дільницях, обслужити виборців художньою самодіяльністю.

З. Торхова,
секретар райкому ЛКСМУ

Ініціатива й досвід

ХОРОШИЙ ПРИКЛАД

Підготовка до виборів вступила у найвідповідальніший етап — агітацію за кандидатів. Цьому основному завданню повинна бути підкорена тепер вся політико-масова робота партійних, комсомольських і профспілкових організацій, всіх наших агітаторів і преси.

Добре зрозуміла свої завдання Охтирська районна газета „Прапор перемоги" (редактор т. Коновалов). Вона з номера в номер висвітлює зустрічі кандидатів у депутати Верховної Ради СРСР з виборцями, широко знайомить трудящих району з діяльністю кандидатів.

Не обмежуючись офіційними біографіями, газета в одному з своїх номерів надрукувала хороший, художньо написаний біографічний нарис про кандидата в депутати Ради Національностей Якова Митрофановича Шульгу.

В нарисі, під заголовком „Проста радянська людина", автор т. І. Колодяжний правдиво, теплими словами, змальовує життєвий шлях т. Шульги, переконливо розказує чим саме він відзначився перед Вітчизною і завоював любов народу.

Нарис займає цілу газетну сторінку. Але він так побудований, що його легко і цікаво читати. Зроблено ряд підзаголовків: „Здійснена мрія", „Дорогами війни", „1.750 гектарів на трактор" та інш. Все це робить нарис дохідливим і захоплюючим.

Приклад Охтирської газети заслуговує наслідування інших районних газет.

...овної Ради СРСР

...ин
...народу

...ний приклад показує
...скравих рис характеру
...Івановича. Людяність,
...тавлення до людей —
...ний закон для тов. Іва-
...бчинська — не виняток. До
...часто звертаються люди
... справами і він незмін-
...ть в їх становище, чуй-
...є на просьби. Десятки
...д трудящих надходять
... в обком. Не зважаючи
...у зайнятість, Ілля Іва-
...аходить час, щоб позна-
... з листами, дати на них
... перевірити виконання
...поряджень.
...но зв'язаний з народом,

давався ферофосфат. Це — сотні тисяч карбованців золотом, які в той час доводилось платити нам закордонним фірмам за ферофосфат.

Смілива думка народилась у молодого інженера: як розв'язати це питання самим. З властивою новаторові енергією, Ілля Іванович взявся за шукання, досліди. Це було нове, сміливе і благородне. Знайшлись маловіри, що віщували повний крах „вигадки" молодого інженера.

Були зриви, розчарування. Інколи здавалось, що він, молодий інженер, взяв завдання не під силу. Тимчасові невдачі дратували, хворобливо відбивались на самопочутті, але відчаю не було ніколи. З упертістю мандрівника, який іде в хуртовину і мороз на рятівний вогонь, рухався до своєї мети Ілля Іванович. І прийшов переможцем. Він розробив новий технологічний процес і добився витопу металу без ферофосфа-

не злякають ніякі труднощі.

Сумчани, особливо робітники заводу ім. Фрунзе, скоро пройнялись повагою до Іллі Івановича, коли він прибув на завод як змінний інженер ливарного цеху, і потім, коли він був обраний секретарем міськкому партії Скромний, трудолюбивий, який думає як би завтра краще зробити те, що було зроблено сьогодні, він, буквально, горів на роботі.

Уже досить відомий інженер, він не переставав учитися у робітників. Оволодівав „секретами" технології литва, удосконалював її, учив інших.

На заводі ім. Фрунзе новаторська думка Іллі Івановича дістала широкий розмах. Тут довго не могли освоїти нікелевого литва. Розв'язати це важке завдання взявся з властивою йому сміливістю змінний інженер. І добився свого. Легко, звичайно, сказати — взявся. Місяці посиленого розумового напруження, шукання,

Підготовка кадрів й шла по двох напрямах. Як головний інженер, Ілля Іванович готував досвідчені кадри виробничників, як керівник школи — кадри, озброєні могутньою теорією більшовизму.

Інженер стає партійним працівником. На посту секретаря Сумського міськкому партії, потім другого секретаря обкому в нових для нього умовах роботи він зразу ж знаходить основну ланку. Його цілеспрямованість, уміння ухопитися за головне, уміння зрозуміти і оцінити людину створюють йому репутацію видатного керівника.

... Віроломно ворог напав на нашу країну. Перед народом постало єдине завдання: „Все для фронту, все для перемоги над ворогом!" Героїчно і мужньо захищали Батьківщину міліони людей в солдатських шинелях. Забувши про відпочинок, трудилися міліони в тилу, забезпечу-

лись на територію заводу „Красный Октябрь", щоб відбудувати мартени.

Ще гори трупів ворога не прибрані з місця вчорашніх боїв, ще навколо багато ворожих мін, ще димлять руїни, але вже героїчні бригади робітників приступили до спорудження мартенів, бо вони знають, що сталь потрібно відливати тут, куди ще долітає гуркіт гармат.

Ними керує Ілля Іванович. День і ніч можна його бачити на „Красном Октябре". Він в гущі робітників, дає поради, показує, вимагає. Його енергія, воля передаються сотням людей. І через 3—4 місяці з руїн встають два мартени. Вони готові видати сталь.

... Такий шлях життя і праці вірного сина радянського народу, вихованця комуністичної партії

Протокол

допроса прибывшей из Германии 1945 г. июля 25-го дня с. Л. Долина

З. нач. Л. Долинского ро НКВД Архаменко с.ч. допросил нижеозначену гр-ку и она пояснила: Бессага Галина Павловна рожд. 1922-го года, образование низшее, происхождения из крестьян кулаков, украинка, б/п, несудима, незамужняя одинока, урожд. (и жит.) с. Берестовки, а проживаю в с. Кисличке Л. Долинского р-на Сум. об. содержание ст. 89-90 УК мне объяснено: Бесага

Пояснила:

Вопрос. Расскажите кратко свою автобиографию и своих родных?

Ответ: Урожденка с. Берестовки Л. Долинского р-на Сумской об. мой отец в 1931-й году раскулачен и со всей своей семьей и сотней уехал в Ленинградскую область где отец работал в Совхозе Красный бор до начала войны 1941-го года а потом по мобилизации взят в Красную Армию, жив-ли он или нет ничего о нём неизвестно, мать померла в 1932-м году.

В 1942-м году в феврале м-це при занятии немцами ст. Поповки мы со своей младшей сестрой Бессагой Антониной пришли из ст. Поповки в Берестовку и поселились в своей бывшей хате где жила моя невестка Бессага Александра но пожила всего 3-4 м-ца и добровольно уехала в Германию 29-го мая 1942-го года в Германии я работала в городе Анштадт на молочной фабрике

Бесага

до самого освобождения нас Американской армией

Вопрос: Подвергалась-ли вы допросам в полиции и жандармерии будучи в Германии и на оккупированной немцами территории?

Ответ: В 1944-м году в г. Анштадте подвергалась допросам полиции и жандармов за кражу яблок из поля зачто меня нитрафовано на 22 марки.

Второй раз допрашивалась полицией за опоздание на контроль зачто я отрабатывала два выходных дня на работе. Допросы я подписывала два но они мне допросов не читали и что там было записано я незнаю.

Вопрос: Что вы можете дополнить до своего показания?

Ответ: Больше дополнить я ничего не имею показание из моих слов записано верно и мне прочитано вчом и расписываюсь

Блеска

З. нач. ро НКВД Мтсоли (Мтхашенко)

Справка

3

По учетам Л-Долинского Ротвд
Бесача Анна Яковна рожд. 1922 года
уроженка с. Берестовка, Л-Долинского р-на
Сумской обл.

Не проходит

Нач. Л-Долинского Ротвд
пт [signature] /. Духно /.

Справка

По учетам Л-Доминского РОМГБ

Бесага Анна Яковна рожд. 1922 года

уроженка с. Березовка, Л-Доминского р-на

Сумской обл.

не проходит

4

Дата записи	Наименование ценностей, внесенных в кладовую или вынесенных из кладовой (наличные деньги, ценности, ценные бланки)	Сумма (цифрами) внесено в кладовую	Сумма (цифрами) вынесено из кладовой	Сумма (прописью) ценностей, внесенных или вынесенных из кладовой	Подпись заведующего кладовой (старшего кассира)	Подписи лиц, присутствовавших при вносе или выносе ценностей

Нач. Л-Доминского РОМГБ

майор

Ф. № 44

Ф. № 44

Дата записи	Наименование ценностей, внесенных в кладовую или вынесенных из кладовой (наличные деньги, ценности, ценные бланки)	Сумма (цифрами)		Сумма (прописью) ценностей, внесенных или вынесенных из кладовой	Подпись заведующего кладовой (старшего кассира)	Подписи лиц, присутствовавших при вносе или выносе ценностей
		внесено в кладовую	вынесено из кладовой			

УРСР
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
БЕРЕСТІВСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
депутатів трудящих
Л-Долинського району
Сумської області

31 Липня 1947

№ 1-16

м. Бересляка

Справка

Дана за гр. ур. Берестівна Бесага Ганна Янівна в тім, що тана по соцстану вихідець із сімї середняків. В 1935 році тана разом із своїми батьками вибула в Я-Опінську с/раду де проживають і до цього часу. Що й свідчиться.

Голова сел. Ковалев

Секретар Ковалев

Утверждено"
Председатель районной
проверочно-фильтрационной
комиссии

сов. секретно

6

Заключение
по фильтрационному делу

"2" VII 1947 г.

с. Л-Долина

Мы члены проверочно-фильтрационной комиссии при Л-Долинском РОМВД рассмотрев фильтрационное дело на репатриированного советского гр-на Бесага Анна Яковлевна прибывшая к месту постоянного места жительства с. Климчика, Л-Долинского р-на и найдя что Бесага проживала на оккупированной немцами территории и добровольно уехала в Германию.

Руководствуясь приказом МВД-МНВ СССР за № 00708/0268 от 16/XI 1945 года

Постановили

Считать гр-ку Бесага А. Я. проверенной и фильтрационное на нее дело сдать в архив 1-го отдела УМВД для хранения и взяти на оперативный уч.
2. Передать фильтрационное дело на гр-ку . . . . . в . . . для последующей агентурной разработки.

Члены комиссии:

1. Зам-нач. Л. Доминского Р. МВД
мл. л-т [signature]

2. Нач Л. Доминского Р. МГБ
майор [signature]

НКВД СССР

Проверочно-фильтрационный пункт

Город Брест

Видом на жительство служить не может

Действительно по «30» июня 1945 г.

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Фото-карточка

Выдано Бесага Галина Павловна
(фамилия, имя, отчество)

года рождения 1922, место рождения Сумская обл. Липово-Долиновск р-н д. Берестивка

в том, что он по прибытии из германии

с «16» июня м-ца по «16» июня

м-ца 1945 г. содержался в Брестском проверочно-фильтрационном пункте НКВД СССР и следует к избранному месту жительства Сумская обл. Липово-Долиновский р-н. д. Берестивка ПРП. Сумы.
(указать точно место)

Удостоверение по приезде к месту жительства должно быть сдано в местный орган НКВД для получения вида на жительство.

Начальник проверочно-фильтрационного пункта

(печать) (подпись)

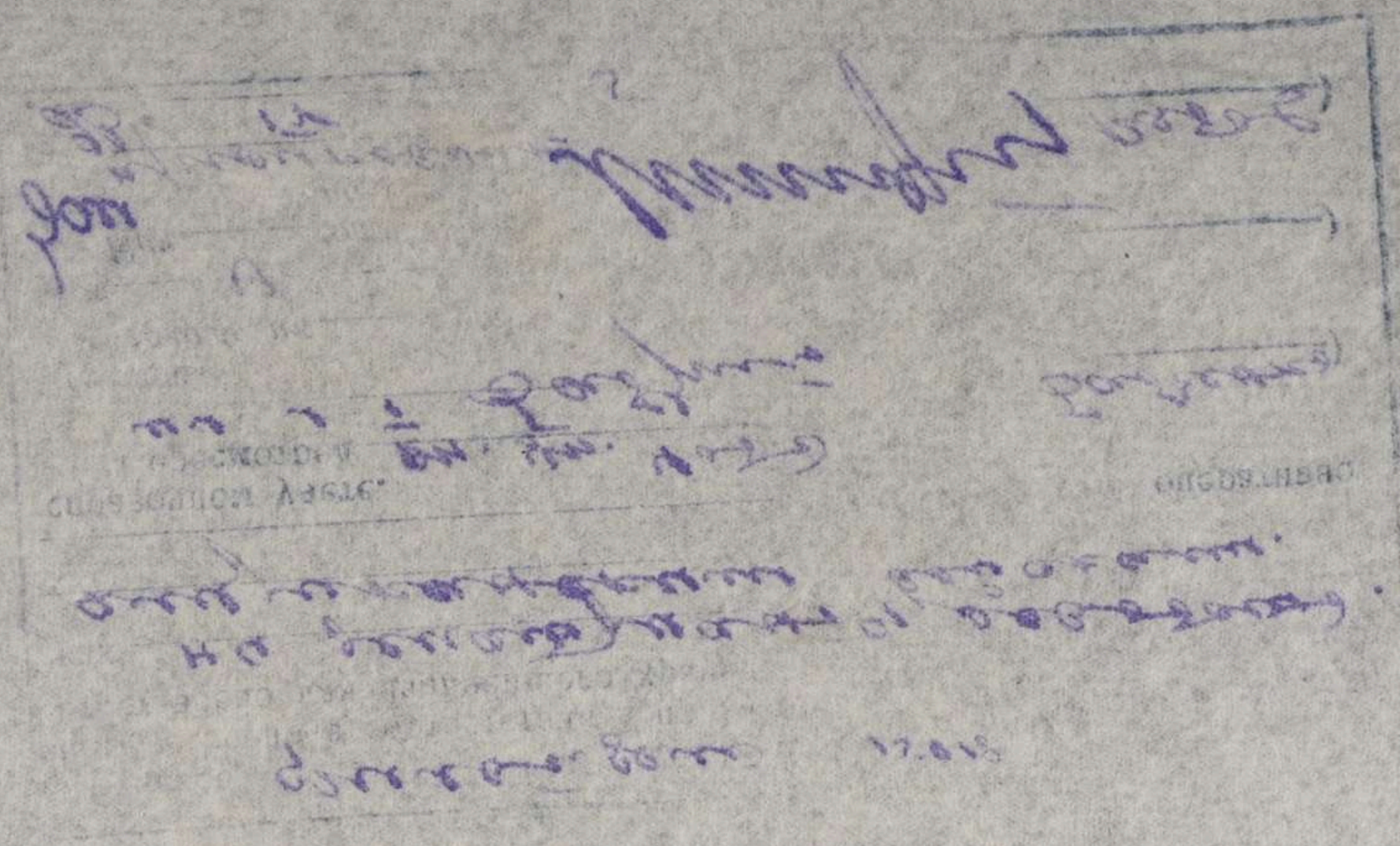

Архивное фильт. дело № 15018
пересмотрено в соответствии с приказом
и оставлено для дальнейшего хранения
как на рематриант, освобожд. американскими войсками.
с отражением на оперативно
справочном учете.
Пересмотрел оп. уп. 4 отд
мл. л-т Бабчин
Согласны:
Начальник отд.
Нач. отд. ун.
по Су
Зам
приолковник
„23" IV
5.

Бабченко)
)
Рябов)

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ НАДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 8 листов

(восемь)

12 октября 1992 г.

Должность

Подпись В. Сурнов

ЗАВІРЯЮЧИЙ НАПИС

В даній справі пронумеровано 8 аркушів

вісім

«23» 11 1992 р.

Посада охор. фондів

Підпис С. Миськів

05.05.2026

Фабрика картонажно-
полиграфических изделий
Арт. 1С 1526